

FAKTA- ARK

DRONNINGBERGET

DRONNINGBERGET, BYGDØY

På 1800-tallet var Dronningberget en av perlene i folkeparken på Bygdøy. Dronningberget het tidligere Lindehagen etter lindeskogen som preger kollen. I 1825 besøkte dronning Desirée Ladegaardsøen, dagens Bygdøy. Hun ble betatt av utsikten fra Lindehagen og sørget for at det ble anlagt flere stier på kollen. Siden har stedet båret navnet Dronningberget.

FOLKEPARKEN PÅ BYGDØY

Stortinget vedtok i 1836 å selge Ladegaardens Hovedgaard på offentlig auksjon og det var kong Carl Johan som kjøpte stedet. Kongens mål var å skaffe byens innbyggere en offentlig "spasergang". Carl Johan brakte med seg kontinentale storbyerfaringer med folkeparker til Norden. Han ønsket å anlegge en folkepark for innbyggerne i Christiania, slik Stockholmerne hadde på Djurgården.

En omfattende plan for utvikling og opparbeiding av folkeparken på Bygdøy ble satt i gang. Siden har området vært parkmessig skjøttet med vekslende intensitet. Dronningberget har vært et populært utfartssted på Bygdøy, da det var flere enn dronning Desirée som satte pris på utsikten og det vakre landskapet. På midten av 1800-tallet fikk Dronningberget flere severdigheter, som Wedelmonumentet og Sæterhytten, i tillegg til de etablerte stiene og utsiktspunktene.

UNIK NATUR

Naturen på Dronningberget er unik og inneholder en rekke sjeldne arter, hvor flere er oppført på den såkalte "Rødlisten" over utrydningstruede arter. På 1900-tallet ble vegetasjonen på Bygdøy sjelden pleiet etter de opprinnelige planene. Gjengroing med kratt

og oppslag ble resultatet, og området fikk fort karakter av uberørt natur.

REGJERINGENS GAVE

I 2007 ble deler av området oppgradert av Statsbygg og Norsk Folkemuseum i samarbeid med Riksantikvaren, Fylkesmannen i Oslo og Akershus og Universitetet for miljø- og biovitenskap. Restaureringen var regjeringens gave til kongeparets 70-årsdager.

Intensjonen med regjeringens gave var at området skulle bringe den historiske parken til heder og verdighet etter lang tids forfall, og at området skulle bli satt i stand for publikum. Regjeringen ønsket å gi en gave med nær tilknytning til kongehuset, og som samtidig kunne være til glede for allmennheten. Dronningberget har vært en adskilt del av parkanlegget til Bygdø Kongsgård siden 1700-tallet og er nå tilbakeført slik som det var ved midten av 1800-tallet.

Gaven bestod av tre delprosjekter:

WEDEL-MONUMENTET

Wedel-monumentet ble restaurert. Monumentet er en byste av grev Herman Wedel Jarlsberg som på en sterk måte symboliserer forholdet mellom regjering og konge. Ved sokkelen hviler den sørgende riksløven. Mo-

numentet ble besluttet reist av Karl Johan da Wedel døde, og ble avduket i 1845. Wedel Jarlsberg var kronprins Karl Johans rådgiver ved sammensettingen av det norske statsråd etter unionsinngåelsen i 1814, ble finansminister og senere stattholder. Bysten er utført i sink av den norske billedkunstneren Hans Michelsen (1789-1859). Rundt monumentet var det opprinnelig et smijernsstakitt, tegnet av den danske arkitekten J.H. Nebe-long, som nå er rekonstruert. I tillegg ble den sørgende riksløven som hviler ved sokkelen nystøpt og monumentet ble senket til original høyde.

LANDSKAP

Landskapet og området på Dronningberget ble istandsatt. Dette omfattet blant annet gjenoppbygging av stier, opparbeiding av utsiktspunkter, utplassering av benker, tynning av skog og tiltak for å bedre trafikksituasjonen ved inngangspartiet til parken.

SÆTERHYTTEN

Den siste delen av gaven til kongeparet, restaurering av Sæterhytten med tilhørende musikkpaviljong og utomhusarealer, ble ferdigstillet og overleveret i 2011. Sæterhytten er tilrettelagt for kafedrift og utstillinger.

Om Sæterhytten heter det at den var reist på Dronning Louises ønske. Dronning Louise (1828-1871) var gift med kong Carl IV (1826-1872) av Sverige og Norge. Innvielsen skjedde på dronningens navnedag 25. august 1862, med den senere kong Haakon VIIs mor, bestemor og oldemor til stede. Henrik Ibsen leste i anledningen et dikt han hadde skrevet til begivenheten.

Undersøkelser har avdekket at bygningen er gjenbruk av et helt annet bygg. Studier av byggeregnskapet avslørte at det var badehuset fra Oscarshalls strand som ble tatt på land og plassert på Dronningberget. Badehuset var oppført i 1851 og bygget på en pram, slik at kongen kunne flytte badehuset hvor det måtte passe ham. Prammen medførte derimot store problemer, siden den stadig ble angrepet av skipsmark og vedlikeholdsutgiftene ble store. En løsning var å sette bygget på land og bygge om det påkostede badehuset til en tidsriktig sæterhytte i tråd med trender innen hagekunsten.

Sæterhytten fikk en musikkpaviljong i 1866, og samme år ble det åpnet servering. I 1881 ble Sæterhytten utvidet med seildukstelt mot sør i flukt med verandaen, og påbygging av kjøkken i nordenden med kjeller under. Dette økte publikumstilstrømningen betraktelig. Senere i 1880-årene ble seilduksteltet erstattet med en glassveranda med spisesalong. Sæterhytten var et populært utfluktsmål for mange Christianiaborgere. En ny musikkpaviljong ble oppført sør for glassverandaen ved århundreskiftet.

Etter krigen ble det foretatt en del utbedringer og mindre ombygginger i huset. Kafévirksomheten på Dronningberget opphørte på 1960-tallet. Siden ble Sæterhytten benyttet som husvære for ansatte på kongsgården. De siste tiårene har huset vært leid ut til forskjellige kunstnere som samtidig har drevet galleri i Sæterhytten.

FAKTA

Dronningberget, Sæterhytten og Grev Wedel-monumentet:

- Eies av staten
- Forvaltes av Statsbygg i samarbeid med Norsk Folkemuseum

FOTO

Forside øverst og side 2 øverst til høyre: Sæterhytten.

Forside nederst og side 2 øverst til venstre: Grev Wedel-monumentet.

Alle foto: Jan Vaaje, Statsbygg